

Svědectví: 20. Jaké to je přijímat ukrajinské uprchlíky? Válka v mé kuchyni

V tichém bytě je k dispozici velký pokoj. A najednou jsou přede dveřmi: bledá mladá Ukrajinka a její dvě děti.

Svědectví

Jaké to je přijímat ukrajinské uprchlíky?

Svědectví

© Nina Kaun

Jaké to je přijímat ukrajinské uprchlíky?

Válka v mé kuchyni

Když jsem ráno v suterénu zaslechla dětský šepot, lekla jsem se, protože jsem přes noc zapomněla, že jsem předchozího dne přijala tři ukrajinské uprchlíky: Kariinu s dětmi Natalií a Daniilem.*

Nyní, po šestnácti dnech, se moji hosté včera odstěhovali a teď jsem v rozrušená z opačného důvodu: v mém bytě je najednou zase ticho, skoro tišší než předtím – když jsem byla ještě žena žijící sama, v jejímž bytě byl obrovský suteréní pokoj prázdný.

Zatímco první uprchlíci vystupovali z vlaku na berlínském hlavním nádraží, zveřejnila jsem na sousedském webu nebenan.de žádost o dary, abych mohla alespoň provizorně zařídit tento pokoj pro matku s až dvěma dětmi.

Netušila jsem, jak dramaticky se s tímto příspěvkem změní moje spíše tichá, uzavřená domácnost. Během několika minut přišly první zprávy, na které jsem stejně rychle odpověděla.

Do hodiny zazvonili první sousedé, namontovali garnýže, přivezli matrace, židle, lampy, deky, hračky, koberce. Se všemi jsem se bavila o aktuální situaci, poděkovali jsme si za pomoc, pak znovu zapípal telefon.

Turecký manželský pár (jsou učiteli a mluví plyně ukrajinsky), mi druhý den ráno přivedl bledou mladou ženu, zabalenou v šedém zimním kabátu a s batohem, v doprovodu dvou dětí, které také nesly batohy. Kariina tvář s dobře upraveným obočím byla oteklá pláčem. Šestiletá Natalia a osmiletý Daniil na mě zírali temnými zvědavými očima. Ani jeden z nich nechápal, co říkám a vůbec mi nerozuměli.

Nic mě nepřipravilo na paniku

Ukázala jsem jim třem točitě schodiště do suterénu, světlý, vytopený pokoj tam dole, plyšáky na ustlaných postelích, kytici tulipánů na stole. Kariina spustila svůj těžký batoh a řekla to, co bude v budoucnu opakovat stokrát: „Děkuji, děkuji.“ Pevně sevřela telefon.

Její děti se okamžitě vrhly na hračky. Nechala jsem rodinu samotnou a rozloučila se s tureckým párem, který sám přijal další dvě Ukrajinky.

Místo obvyklé gymnastiky na koberci v devět večer jsem zavolala záchrannou službu, protože holčička každou půlhodinu zvracela. Matka stála úzkostlivě vedle mě a snažila se mi vysvětlit, že nemůže zaplatit lékaře. Sympatický lékař ale nechtěl vidět kartičku pojištěnce a dal jí čípky. Bylo jedenáct, než se moje domácnost konečně usadila.

Bylo mi jasné, že od teď už nemůžu chodit nahý z koupelny do ložnice. Ale nic mě nepřipravilo na paniku, která přemohla Kariinu, když marně čekala na zprávy od manžela, sestry, rodičů, které nechala v Irpinu u Kyjeva. Stáli jsme v kuchyni, když mi na mobilu ukázala video s výbuchem bomby v jejím rodném městě. Bylo to tak hlasité, že jsem sebou trhla.

© Nina Kaun

Zabalila jsem ji do deky

Jednou jsem slyšela, jak Kariina utíká po chodbě, a věděla jsem, že je na cestě ven na ulici prolévat slzy, které nechtěla nechat kanout před svými dětmi, protože ji prosily, aby přestala plakat.

Venku byla krutá zima, tak jsem ji uvedla do svého obýváku, zabalila ji do deky a snažila se pochopit, co se mi snažila svou strašně špatnou angličtinou říct, zatímco vzlykala a její napjatá hubená ramena se trásla. Mé srdce ztěžklo stejně jako to její, protože ani jedna z nás neměla žádné iluze.

Bylo potřeba se postarat i o praktické věci: Kariina třikrát marně čekala hodiny na úřadě pro uprchlíky, než je zaregistrovali. Nikdo mi nedokázal říct, jak získat peníze, práci, byt, německé číslo mobilního telefonu a žirovou kartu.

A já, která jsem někdy celé dny jen mluvila se psem, jsem hledala na internetu spolehlivé informace, telefonovala bankovnímu úředníkovi, telefonnímu operátorovi, sociálnímu poradci, řediteli základní školy, vedoucímu skupiny sociálních služeb a Německému červenému kříži.

Všude moje otázky otevíraly nové území; přitom jsem v německých organizacích nikdy nezažila tolik ochoty pomáhat, krátké fronty a rozhodné obcházení předpisů na ochranu dat.

Mezitím jsem naskenovala pasy, odmítla další nabídky pomoci od spřátelených sousedů, zařídila dětem projíždku na ponících, zeptala se v očkovacím centru Corona na druhé očkování pro Kariinu, ukázala jí hřiště a poslala ji samotnou na nákup.

Kariina nejedla ani nespala. „Přestaňte říkat ‚děkuji‘. Jezte!“ přikázala jsem jí jednoduchou angličtinou. „Musíte být silná kvůli svým dětem.“

Byla jsem zcela vyčerpaná

Svoje děti vychovala velmi dobře. Bylo vždy potěšením vidět jejich svěží tváře, jak se objevují ve dveřích. Mrzelo mě, že jsme spolu vůbec nemohli komunikovat. Daniil, který doma cvičil bojová

umění a hrál fotbal, sršel energií.

Děti nutně potřebovaly zájmové kroužky. Za šest desetiletí mě nikdy nenapadlo, že budu někdy potřebovat kontakt s předsedou fotbalového klubu.

„Ten kluk nemluví německy!“ odvážíla jsem se před ním přemýšlet.

„Fotbal je univerzální jazyk,“ zaburácel předseda. „Můžete ho poslat na trénink.“

Je úžasné najít všude otevřené dveře a když se Daniil vrátil domů z prvního fotbalového tréninku, desetkrát řekl své matce, aby mi poděkovala.

Na nebenan.de jsem napsala, že potřebuji kopačky velikosti 34 a hned jsem si od souseda vyzvedla kompletní vybavení.

© Nina Kaun

Po dnech v tomto hurikánu jsem sama nemohla spát. Byla jsem zcela vyčerpaná: ze soustředění, které vyžadovalo komunikovat s Kariinou v angličtině nebo přes překladatelskou aplikaci, z organizování uprchlické rodiny prozatím bez oficiální pomoci, ze sbírání darů od přátel a ze skutečnosti, že malá Natalia neustále čůrala na mé záchodové prkénko.

Protože jsem se velmi bála, že by Kariina mohla dostat zprávu o smrti z její rodné země, zavolala jsem sociální pracovníci, která měla zkušenosti s pomocí uprchlíkům.

Normální rodinný život

„Už mě bolí hlava každou noc. Co mám dělat, když se úplně rozpadne?“

Mezitím probíhal normální rodinný život. Moje kuchyně najednou voněla smaženým a vařeným jídlem. Ne vždy se mi to líbilo, ale kdo jsem já, abych chovala zášť vůči ženě, jejíž dům je v troskách a která si rozhodně nevybrala být mým dlouhodobým hostem?

Když Kariina odešla z kuchyně, bylo vše uklizeno. Za každé umytí jsem jí vydatně děkovala. Teď chodila nakupovat sama a divila se, že někteří Němci mluví anglicky ještě hůř než ona.

Když otevřela krabici od vajec a zjistila, že všechna vejce jsou obarvená a uvařená natvrdo, smáli jsme se.

Kariina mi řekla, že si krátce před vypuknutím války koupila automatický varný stroj, že její manžel byl programátor a ona sama pracovala v bance. Její sestra a švagr si nedávno zafinancovali dům ve městě. Nyní byl dům zničen, ale hypotéka pokračuje.

Když jsem se vrátila domů, automaticky jsem zkontrolovala, zda mají všichni tři boty úhledně seřazené u dveří. Když byla Kariina s dětmi na hřišti, pověsila jsem na sušák maličké vlhké ponožky.

8. března, na Mezinárodní den žen, mě děti překvapily barevně malovanými kartami, na kterých byla křivým písmem vyvedena gratulace. Ty písmena, která jim byla cizí, zkopírovali z překladatelské aplikace.

Vzplanul ve mně hněv...

Moje myčka a pračka teď běží každý den. Můj hněv vzplál, když jsem zjistila, že Kariina odešla se svými dětmi, okno nechala dokořán a topení pod ním topilo naplno. Ale časně ráno, když jsem se psem toulala po polích, jsem si říkala, že někdy budu na tuhle dobu vzpomínat a budu ráda, že jsem nestála stranou.

© Nina Kaun

Každý den jsem viděla ve zprávách, kolik dalších Ukrajinců se hrne do Berlína, a dostala jsem strach.

Mezi mou ukrajinskou rodinou a mnou to šlo dobře, ale chyběl mi večerní klid a sotva jsem mohla dělat svou skutečnou práci.

Kariina naopak toužila po malém bytě, aby mi už nebyla přítěží.

Dobře jsem si dokázala představit, jak hrozný to pro ni muselo být, být pokorným, vděčným hostem, zatímco za ní ležel život v troskách.

Nedokázala jsem si představit, že dám mladou ženu a její děti, které jsem si oblíbila, do nějakého nouzového přístřešku, a tak jsem se obrátila na naši sousedskou síť, která se v posledních týdnech rozrostla.

Místní Německý Červený kříž zajistil téměř ideální ubytování: prázdný dům v dětské vesničce s devíti ložnicemi, několika koupelnami, prostornou kuchyní a zahradou, kterou personál během čtyřiašest hodin zařídil nábytkem.

Smutná a plná úlevy

Včera se tam Kariina s dětmi přestěhovala, dům je hned za rohem. Tam budou moci bezpečně žít s deseti krajany, dokud se něco nezmění k lepšímu. Než jsem se rozloučila s jejím novým domovem, slíbila jsem, že přijdu další den, protože je toho ještě hodně co vyřídit.

Zase jsem doma, sestupuji po točitém schodišti do suterénu. Holý laminát v obrovské místnosti odráží sluneční světlo, jen na okenním parapetu je ještě pár dětských kreseb.

Když přinesu vysavač, cítím se ztracená a smutná, ale ulevilo se mi, že jsou v pořádku.

* Jména byla změněna

Gabriele Bärtelsová
[chrismon](#)

Gabriele Bärtelsová

Gabriele Bärtelsová

Gabriele Bärtelsová, nar. 1959, je spisovatelkou a fotografkou a žije v Berlíně.

Od roku 1998 vydává zprávy, portréty, eseje, glosy, včetně v Cicero, Süddeutsche Zeitung, Tagesspiegel, Berliner Zeitung, Welt, Wochenzeitung, Die Zeit, Frankfurter Rundschau, Spiegel online, Wochenmagazin News und SIE+ER ve Švýcarsku. Kromě toho vydává v ženských časopisech, jako je Brigitte, Elle, Marie Claire, časopis Lifestyle-Magazin Cosmopolitan, ilustrovaný Petra a jiné ženské časopisy. Přeložila tři romány z angličtiny.

V roce 2002 vydala v nakladatelství Maas-Verlag knihu Homme Bizarre, sbírku životních příběhů. Od roku 2004 do roku 2007 Gabriele Bärtelová vydává on-line ženský časopis Frida.

Gabriele Bärtelová žije a pracuje v Berlíně.

Za své povídky získala několik literárních cen. Za překlad z angličtiny Gier od Garry Disher dostala německou cenu Deutschen Krimipreis 2000.

Jako vydavatelka online ženského časopisu Frida, který se objevil do srpna 2007, obdržela v roce 2005 alternativní mediální cenu Alternativen Medienpreis.

V prosinci 2006 získala novinářskou cenu „Bürgerschaftliches Engagement“ od nadace Roberta Bosche za Portrét dobrovolného zametače ulice v Tagesspiegel. Za krátký příběh Alles wie immer, byla mezi kandidáty na cenu Agatha Christie Crimipreis 2006. Ve stejném roce byla nominována v únoru na mediální cenu Golden Prometheus.

-krk-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté – Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté – Síť víry](#)